

Stojimo na ramenih svojih prednikov in gledamo naprej

Škofjeloška kronika 2019 – praznično leto Ločanov

Vstop v novo obdobje, v nove čase, se je v Škofji Loki dejansko in simbolno zgodil že v nedeljo, 2. decembra 2018, z 2. krogom županskih volitev, na katerih je z 52,37 % glasov zmagal **Tine Radinja** ter tako postal novi župan Občine Škofja Loka. Protikandidat **mag. Robert Strah**, ki je prejel 47,63 % glasov, bo tudi v novem sklicu opravljal funkcijo podžupana. Novi župan je tako na čelu občine nasledil **mag. Miha Ješeta**, ki se je poslovil po dveh županskih mandatih (2010–2014 in 2014–2018).

Slovenci, začenjajo se novi časi (1918–1920) pa je bil naslov razstave, nove v seriji tematskih razstav, ki jih Zgodovinski arhiv Ljubljana – tudi ob nepogrešljivem prispevku strokovnih sodelavk škofjeloške enote arhiva **Judite Šega** in **Elizabete Eržen Podlipnik** – pripravlja ob 100-letnicah velikih in prelomnih dogodkov.

Te davne čase še pomni naša občanka in jubilančka – **Doroteja Vidmar**, ki je preživela ta vek in 4. januarja 2019 praznovala častitljivih 100 let! Za svojo dolgoživost in čilost je slavljenka sorodnikom, prijateljem in vsej zbrani soseski, ki so ji pripravili rojstnodnevno slovesnost, zaupala skrivnostni recept: *»Nikoli se nisem obremenjevala ali bila žalostna, vedno sem bila dobre volje. Bila sem pridno dekle, ki je vedno rado pomagalo kmetom in sosedom.«* In iskreno dodala: *»Moja edina želja je le, da bi živela še nekaj let, ker je živeti življenje lepo.«* Tako, zdaj veste!

Tega se dobro zaveda, saj (ga) je tako polno tudi živela, rojena Ločanka in častna občanka, sicer pa ugledna znanstvenica na področju kemije, predvsem in zavedno pa **Sulčkova Adi – dr. Aleksandra Kornhauser Frazer**, ki je v rodni Loki, v Sokolskem domu, ki se ga spominja še kot imenitnega prizorišča mladostnih plesov in zabav, predstavila svojo avtobiografijo ***Poti in srečanja***.

Po dolgi življenjski in karierni poti znanstvenice, ki jo je vodila po vsem svetu in na kateri je srečala številne velike osebnosti iz sveta znanosti in politike, se je torej vrnila domov. V domači, rodni kraj. Na prijetno srečanje z nami.

Pri častitljivih 92 letih ostaja duhovita, iskriva in lucidna. Tudi ona ve, da *je pamet boljša kot žamet* (takšen je bil tudi naslov njenih osnovnošolskih priročnikov) in nam polaga na srce, da je vredno živeti, da se vselej velja boriti za življenje vredno človeka. Za življenje v miru – ki edino omogoča ustvarjalni nemir. Kajti, kot pravi: *»Mir res ni vse, je pa brez miru vse nič.«*

Škofja Loka je tudi mesto športa, zimskega športa in alpskega smučanja, kar vedno znova dokazujemo kot gostoljubni organizatorji enega najbolj prestižnih tekmovanj v alpskem smučanju za mlade – Pokala Loka. Tekmovanje je februarja 2019 v Škofji Loki in na Starem vrtu potekalo že v 44. izvedbi. Matični Smučarski klub (SK) Alpetour se je s profesionalnostjo in prizadevnostjo tudi tokrat izkazal.

Morda se premalokrat spomnimo, da je prav naš **Boris Strel** na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju v Schladmingu leta 1982 osvojil bronasto kolajno v veleslalomu – prvo odličje v alpskem smučanju za nekdanjo Jugoslavijo sploh! Tudi **Nataša Bokal** je leta 1991 na svetovnem prvenstvu v Saalbach - Hinterglemmu osvojila srebrno kolajno v slalomu! Nemara celo zadnjo za tedanjo Jugoslavijo.

Na to zagotovo niso pozabili kolegi iz SK Alpetour ter visoki podeljevalski gremij, ki je **Matjažu Hafnerju**, športniku po srcu in dolgoletnemu predanemu smučarskemu delavcu ter funkcionarju, za njegov prispevek k razvoju in uveljavitvi loškega in slovenskega alpskega smučanja podelil Bloudkovo plaketo za življenjsko delo, eno najvišjih državnih priznanj na področju športa. In to prav v letu, ko v Loki obeležujemo 90 let smučanja.

Vrsto priznanj so doslej že prejeli v **Šolskem centru Škofja Loka**, kjer so v sklopu praznovanja 130. obletnice ustanovitve tedanje obrtno-nadaljevalne šole in začetka poklicnega izobraževanja odprli nov **učni izdelovalni laboratorij**. Opremljen je s sodobno (visoko)tehnološko opremo za področja strojništva, energetike ter lesarstva, ki jo bodo uporabljali v laboratorijih in delavnicah ŠC in bo omogočala procese usvajanja sodobnega tehnološkega znanja, tako v izobraževalnih institucijah kot v gospodarstvu. Vsem ustvarjalnim in podjetnim uporabnikom bo omogočal realizacijo inovativnih idej in projektov, dijakom, študentom in učiteljem pa nadgradnjo njihovih strokovnih in aplikativnih znanj.

Lahko zapišemo, da na Podnu raste in se razvija vrhunsko kreativno in inovativno tehnološko središče, kjer se kalijo, (m)ojstrijo novi mojstri za sodobni svet. Ali, kot je slavnostni zagon novega hi-tech laboratorija pospremil direktor ŠC Škofja Loka **Martin Pivk**: *»Poklicno in strokovno izobraževanje na Škofjeloškem nima samo tradicije, ampak ga polno živimo vsak dan. Uspehi gospodarstva in obrti ga silijo, da je njihov sestavni del. Gradi na tradiciji in pomaga soustvarjati prihodnost.«*

Toda mar ni v Loki tako z vsemi ključnimi, bistvenimi stvarmi oziroma je to nekak naš avtentični lokalni, loški *habitus* in *modus operandi*?

V to nas je lahko znova prepričala razstava z naslovom ***Klekljanje čipk v Slovenji***, ki so jo februarja odprli v Rokodelskem centru DUO Škofja Loka. Razstava je bila aktualno posvetilo slovenskim klekljaricam, saj je bilo novembra 2018 *Klekljanje čipk v Slovenji* vpisano na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Pomemben delež k uspehu te skupne slovenske nominacije so prispevale tudi mojstrice, skupine, društva ter strokovne institucije s Škofjeloškega. Pomen tega prispevka je pravilno ovrednotila Katarina Sekirnik iz rokodelskega centra: »*Škofjeloško območje je eno od močnejših središč klekljanja v Sloveniji. Tu delujeta dve klekljarski šoli, tri klekljarska društva, več neformalnih skupin in posamezne mojstrice klekljanja.*«

Veščina klekljanja je vtkana v celoto kulturne tradicije in identitete škofjeloškega prostora. Tako, kot je neločljivi sestavni del naše duhovne in kulturne dediščine ter izročila tudi – druga od kar dveh (od skupaj štirih slovenskih) enot vpisanih na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva – *Škofjeloški pasijon*. Kontemplativnost, potrpežljivost, (po)trpljenje, zavezanost tradiciji in strastna predanost prežemajo oboje: večino snovanja in ustvarjalni proces klekljanja ter duhovno pripravo in aktivno uprizarjanje pasijonske igre.

Z začetkom pomladi in postno-velikonočnega časa vstopamo v posebni pasijonski čas, ki ga obeležujemo z vsakoletnimi ***Dnevi Škofjeloškega pasijona***. Letošnjim je dalo ton močno mednarodno udejstvovanje, ki se je začelo že z marčevskim pasijonskim romanjem in ogledom pasijonske predstave *Passia* v belgijskem **St. Vithu** oziroma **Schönbergu**. Pasijon, ki ga v tem prijetnem mestecu ob belgijsko-nemški meji, uprizarjajo od leta 1993, na vsakih 7 let, je večno(stno) sporočilo Kristusovega križevega pota, prepleten s potmi, križi in križpotji sodobnega slehernika. Po odgovor(e) na temeljna eksistencialna vprašanja se je treba odpraviti na pot, po poti notranjih (samo)iskanj. Ali pa na starodavno romarsko pot v španski Santiago de Compostela, kamor se po poti izgubljenega sina napoti tudi osrednji junak tokratne uprizoritve.

Naša pot je še utrdila prijateljske vezi, ki nas družijo v združenju, družini evropskih pasijonskih mest – **Europassion**. Poti in srečanja. S slavnostnim podpisom ustanovne listine v **Bragi** na Portugalskem je Škofja Loka postala tudi ustanovna članica **Evropske mreže za praznovanje velikega tedna in velike noči**. Z ustanovitvijo združenja, ki ga sestavlja 5 držav mediteranskega loka, ki se pne od Portugalske, Španije, preko Malte in Italije do Slovenije, so bili izpolnjeni pogoji za začetek priprave skupne nominacije za uvrstitev mreže/poti med kulturne poti Sveta Evrope (SE). Prva tovrstna evropska kulturna pot, nastala pod obnebjem SE, je bila prav romarska pot svetega Jakoba v Santiago de Compostela.

Ene pomembnejših in najprepoznavnejših evropskih kulturnih poti so tudi **Poti impresionizmov** v Evropi. Nemara najslikovitejši potek slovenske etape omenjene poti, poimenovane **Pot sejlanca**, vodi prav po pokrajinah slovenskega Barbizona. Loška krajina v podobah zapisana. Pisana Loka na stičišču in križpotju evropskih kulturnih poti.

Tullins v Franciji, kjer je potekal 35. Kongres združenja pasijonskih krajev Europassion. (foto: Jernej Tavčar)

A to je bil le uvodni zunanji del, prolog pasijonske zgodbe, ki se je tu v samem notranjem locusu *processio locopolitana* kot vselej udeležila na vseh področjih kulturnega udejstvovanja, tako kot to pritiče celostni umetnini – *Škofjeloškemu pasijonu*.

Lani smo se s pogovorom z režiserjem ponovne oživitve *Škofjeloškega pasijona* v letih 1999 in 2000 Marjanom Kokaljem o duhovnem sporočilu prve (pra)podobe *Raja* in prek uprizoritve dramske igre *Pater Romuald, kapucin*, ki prikazuje življenje, poklicanost in božji klic, rast in ustvarjanje avtorja, vse do končne stvaritve loškega misterija, ozirali k (iz)virom te duhovne drame. – Jasen pogled nazaj je potreben za trdnejši korak naprej.

To dejstvo je na mednarodni ravni potrdil tudi **35. Kongres združenja pasijonskih krajev Europassion**, ki je maja potekal v mestecu Tullins v bližini Grenobla v jugovzhodni Franciji. Tudi tu so uprizorili

sodobno, aktualno, celo angažirano verzijo pasijonske zgodbe. Nas pa se je še posebej dotaknila izjemna predanost, prijaznost in gostoljubnost naših francoskih gostiteljev. Resnične pasijonske skupnosti.

V osrednjem delu kongresa smo predstavili priprave na uprizoritev *Škofjeloškega pasijona* leta 2021, predsedstvo združenja pa je Aleksandra Igličarja sprejelo za novega člana razširjenega predsedstva, zadolženega za promocijo združenja in pasijonskih aktivnosti. Prav tako je nova članica razširjenega predsedstva postala Andreja Ravnihar Megušar, ki bo opravljala vlogo koordinatorice za pasijonske kraje v Sloveniji in na Hrvaškem. To je lepo priznanje za Škofjo Loko in Pasijonski veter, a hkrati tudi velika odgovornost v času pred kongresom Europassiona, ki ga bo leta 2021 – prav v jubilejnem letu praznovanja 300-letnice nastanka in uprizoritve *Škofjeloškega pasijona* – gostilo naše mesto. To bodo tudi prve uprizoritve pasijona, odkar je bil *Škofjeloški pasijon* leta 2016 vpisan na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Skrb za dediščino ni vedno le stvar strokovnih institucij, skrb za dediščino se začne in kaže tudi na povsem individualni ravni. Je stvar (p)osebne (za)vesti in zavzetosti; zavedanja in vedenja, da navsezadnje gre *za našo stvar*. Za skupno stvar. Zagotovo najboljše rezultate dosegamo tam, kjer gre za dobro vzajemno (so)delovanje individualne pobude ter spodbud(e), angažujajo lokalne skupnosti in strokovnih služb.

Šola prenove je v letu 2019 lastnikom objektov prvič podelila priznanja za uspešno in kakovostno izvedeno prenovo objektov kulturne dediščine za leto 2018. Na njihov naslov je prispelo 17 prijav uspešno prenovljenih objektov. Priznanje za prenovo arhitekture so podelili **Slavici Peternel** za vzorno in vzorčno izvedeno **celotno prenovo Vrbanove domačije v Brodeh**. Na domačiji, njena stavbna zasnova sega v 16. stoletje, je bilo s skrbnim načrtovanjem prenove v okviru obstoječih gabaritov, s primernimi ter domišljenimi tehničnimi rešitvami in ukrepi, moč zadostiti vsem potrebam po sodobnem bivanju. Ob tem so uspeli ohraniti vse najpomembnejše in najkakovostnejše stavbne elemente, kot so tramovi, strop, oboki, kamniti detajli in portali.

Tovrstnih uspešnih zgodb se je mogoče lotevati le v tistih skupnostih, kjer cenijo bogastvo in simbolno vrednost izročila, kjer spodbujajo varovanje, prenos tradicionalnih znanj in veščin ter strokovno prenovo in ohranjanje (ne)snovne kulture dediščine. Po drugi strani pa je tudi od smelih pobud osveščenih posameznikov in delov civilne družbe znotraj skupnosti, vseh tistih, ki se zavedajo osnovnih vrednot skupnosti, pomena in vrednosti dediščine, odvisno ozaveščanje in opolnomočenje skupnosti same.

Takšni plemeniti ljudje so bili člani Profesorskega ceha, edinstvenega škofjeloškega intelektualnega kroga, ki je prerasel v Muzejsko društvo Škofja Loka, na čigar pobudo je bil leta 1939 – *iz čiste vneme za domačo zemljo in njen jezik* – ustanovljen Loški muzej. Po pripravi odmevne Obrtno-industrijske razstave v Škofji Loki leta 1936, ki jo je po skoraj 170 letih še dodatno povelicala odrska uprizoritev *Škofjeloškega pasijona* v predelavi in režiji **dr. Tineta Debeljaka**, so loški profesorji začutili, da je treba v Škofji Loki ustanoviti muzej, ki bo skrbel za ohranjanje bogate loške kulturne dediščine. S tem namenom so leta 1937 ustanovili Muzejsko društvo Škofja Loka, ki je že leta 1939 v stavbi starega rotovža na Mestnem trgu ustanovilo Loški muzej.

Lani je Loški muzej, ki nam tudi danes v svojih zbirkah predstavlja dragoceno dediščino – materializirano (duhovno) izročilo stoletne zgodovine Loškega gospodstva, obhajal častitljivo obletnico – 80 let obstoja. (Več v prispevku Saše Nabergoj, Biljane Ristić in Marije Demšar Ohranjamo preteklost za prihodnost!).

Loški grad in muzej je aprila obiskal ameriški republikanski kongresnik iz Arizone **Paul Anthony Gosar** s soprogo Maude, ko se je mudil na neuradnem obisku rojstnega kraja svojih prednikov; Slovenijo je obiskal na povabilo Boruta Pahorja, predsednika Republike Slovenije. Z velikim zanimanjem si je ogledal staro mestno jedro Škofje Loke, Križno Goro in Staro Loko, od koder izvira njegov rod. Povabili smo ga v mestno hišo, na Loški grad, obiskal je loško podeželje, hišo prednikov, pravo vaško gostilno, vrtec na Fari, staro podeželsko cerkvico, farno cerkev, pokopališče ter grob, kjer počiva njegov rod. Videl je nekatere od ključnih točk našega mesta, dovolj, da je lahko začutil, da tu prebiva aktivna, živi živa, dejavna skupnost, da je tukaj prijetno in lepo živeti.

(Z)gradimo skupnost!

Živo skupnost (s)tkke, spleta neskončno mnoštvo družbenih, skupnostnih vezi, ki temeljijo na sodelovanju, aktivni solidarnosti, skupnem udejstvovanju ter dejavnem sobivanju. Živo skupnost tvorijo, ustvarjajo tudi skupni skupnostni prazniki in praznovanja, lokalni in nacionalni prazniki, posvetni prazniki in sveti dnevi, skupn(ostn)i rituali, obeleževanje jubilejev, kulturno in športno udejstvovanje, druženje in sodelovanje za skupno dobro, za dobrobit skupnosti, lokalnega in globalnega okolja. In Škofja Loka je prav takšna aktivna lokalna skupnost.

Praznično leto Ločanov in Ločank se po veselem vstopu v novo leto nadaljuje s prešerno slovesnostjo ob nacionalnem dnevu kulture in obrne v spokoj s poklonom spominu na žrtve nedoumljivega vojnega zločina. Marca obeležimo dan žensk in materinski dan. Mater Zemljo na poseben *lokalen* način počastimo s tradicionalno spomladansko čistilno akcijo, ki naznanja vsakoletno intenziviranje trajnostnih okoljskih aktivnosti, pod skupnim imenom **Loško je ekološko**. Skupnost v marcu z **Jesenskvim popoldnevom** počasti velikega rojaka, znanstvenika, botanika, začetnika genetike ter pionirja ekologije. Veselemu pustu sledijo strogi post in **Dnevi Škofjeloškega pasijona**, ki se 22. aprila sklenejo z **Romualdovim dnem**. In že je tu 1. maj, s kresovi po okoliških vrhovih in tradicionalnim prvomajskim srečanjem na Križni Gori.

Mesto in okolico v maju peš premeri tematski urbani sprehod **Jane's Walk**. Lani smo tako skupaj (po)iskali odgovor na vprašanje *Kaj dela mesto živo?* Trajn(ostn)i odgovor se glasi: prebivalci, turisti, mestna arhitektura, zgodovinsko in kulturno izročilo, lokali in njihova vsebina, dogodki, mestno zelenje. Vse to skupaj, a pomembno je najti pravo, dinamično ravnovesje med njimi in biti pozoren, da se to ne bi omajalo. Pomenu ohranjanja mestnega zelenja, zlasti dreves, za nas in prihodnje generacije smo posvetili posebno predavanje, naslovnemu vprašanju **Le kaj bi z grajskimi lipami?** pa je odgovor ponudil že urbani sprehod.

Imenitna ambientalna razstava fotografij mestnih vedut in topografij, naslovljena **Odmevi preteklosti**, postavljena na Mestnem trgu, pa je sopostavljala podobe – kontinuiteto in prelome – aktualne in minule realnosti in zapeljevala poglede še vse poletje.

Območno združenje Rdečega križa Škofja Loka vsake dve leti podeli priznanja vsem tistim, ki imajo zares veliko srce – prostovoljcem, ki skupnosti prispevajo kri! V vseh štirih občinah na Škofjeloškem, ki jih pokriva območno združenje, imamo letno več kot 4 000 krvodajalcev, kar jih uvršča v sam vrh gorenjskih in slovenskih krvodajalcev.

Skupaj smo se povесelili tudi ob 70-letnici **Društva upokojencev Škofja Loka**. Dejavni, hiperaktivni člani in članice naše društvo uvrščajo visoko med najbolj dejavna (ne zgolj upokojenska) društva v državi. Bogato društveno zgodovino so strnili in nam predstavili v zborniku *Naše izkušnje so naše bogastvo*.

Svojo 65-letnico so praznovale tudi članice in člani Društva tabornikov **Rod svobodnega Kamnitnika**. V društvu, ki združuje več kot 200 članov, so sredi

maja v Sokolskem domu pripravili slavnostno prireditev, ki so jo pospremili z razstavo taborniških pripovedi *Za šale, zgodbice in spomine – naj nas taborništvo nikoli ne mine!* ter izdelkov internega likovno-literarnega natečaja *Taborništvo in jaz*. Na dogodku so zbirali tudi prispevke za otroke iz socialno šibkejših družin. Svojo dejavnost so občanom želeli približati še s pestrim programom taborniških aktivnosti na različnih lokacijah po Loki.

40-letnico neprekinjenega delovanja je s slavnostnim koncertom v Kristalni dvorani obeležil **Pevski zbor Lubnik**. Prav članice in člani zbora so Sokolski dom vzeli za svojega, ko je pozabljen in propadajoč sameval sredi Placa. Prav oni so ga s petjem obudili, mu s pesmijo spet vdihnili, vrnili dušo, poimenovali Kristalno dvorano in tako spodbudili tudi njegovo prenovu.

Le kaj bi to naše mesto brez osrednjega kulturnega hrama – Sokolskega doma, v katerem se letno zvrsti več kot 200 prireditev! Na svoj način, s proslavo in odprtjem kar štirih razstav, smo zato obeležili tudi 10(0)-letnico Kulturnega centra Sokolski dom Škofja Loka: 100-letnico začetka gradnje in 10-letnico celovite prenove in ponovnega zagona.

V maju vstopamo v tisto obdobje leta, ko naše mesto na stežaj odpira svoja vrata. V Loko se pripeljejo starodobni kolesarji, v mestu in okolici se odvijata tradicionalna *Teden obrti in podjetništva* ter *Teden podeželja na Loškem*. Ulice in trgi, dvorišča in hiše starega mesta utripajo v živahnih, mladostnih ritmih in ubranih zvokih *Oglasbene Loke*, Muzejsko društvo pa predstavi svojo osrednjo publikacijo – domoznanski zbornik brez primere v Slovenji – *Loške razglede*. Lani smo obeležili izid 65. številke te *loške enciklopedije*. Njeno naslovnico je krasil stiliziran motiv čipke, v čast vpisa večšine klekljanja na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Maturantska četvorka, 2019. (foto: Jernej Tavčar)

Konec šolskega leta in vstop v poletni počitniški čas vsako leto napoveduje odprtje razstave izdelkov Šolskega centra Škofja Loka ter slovesen sprejem in podelitev priznanj najboljšim učenkam, učencem in njihovim mentorjem. Lanskoletnega zrelostnega izpita oziroma splošne mature se je na Gimnaziji Škofja Loka udeležilo 138 dijakov in dijakinj in prav vsi so jo tudi uspešno opravili! Med njimi je bilo 8 zlatih maturantov, **Eva Jug** pa je zbrala vseh 34 možnih točk in tako postala diamantna maturantka.

Lepo priznanje je prejela kar celotna lokalna skupnost, ko so nam pri Slovenski filantropiji ponovno potrdili naziv **Prostovoljstvu prijazno mesto**. V utemeljitvi potrditve so pohvalili ... *zgodno umeščanje prostovoljstva v razpise, stalno sofinanciranje različnih oblik izobraževanja za prostovoljce na*

področju sociale in mladinskega dela, podpiranje prostovoljstva mladih in dela njihovih mentorjev, angažiranje pri ohranjanju Škofjeloškega pasijona kot nesnovne kulturne dediščine, ki je umeščena na Unescov seznam in v velikem obsegu vključuje prostovoljce, aktivno vlogo pri povezovanju javnih zavodov in prostovoljskih organizacij na področju preventive in aktivnega staranja.

Na natečaju *Prostovoljec leta*, ki ga pripravlja Mladinski svet Slovenije, je v starostni skupini od 20 do 29 let **naj prostovoljka** postala **Nina Milinković**, ki jo je predlagalo Društvo prijateljev mladine Škofja Loka. Med njenimi ključnimi področji sta zdravje mladih in trajnostni razvoj.

Naj mladinski projekt je postal **Košna u snežet** v organizaciji Društva podeželske mladine Škofja Loka. Leta 2018 se je na mednarodni dan mladih zbralo 570 koscev in kosic vseh generacij, da so ročno pokosili območje na Smučarskem centru Cerkno, kar je bil Guinnessov rekord v številu udeležencev pri eni košnji.

Organizacijsko zahteven in medijsko odmeven projekt, pa še veličasten tekaški praznik, je tudi nočni **Tek 4 mostov**. Ob tokratni 8. izvedbi so na njem prvič tekli prav posebni junaki – **junaki 3. nadstropja**. To so otroci in mladostniki, ki so se ali se še zdravijo v 3. nadstropju Pediatrične klinike na hematološko-onkološkem oddelku, ki so se borili oziroma se še borijo s hudimi krvnimi boleznimi in različnimi raki. V spremstvu predsednika države Boruta Pahorja, škofjeloškega župana Tineta Radinje, slovenskih olimpijcev, organizatorjev in domačih jih je na Mestni trg prišlo skoraj 60. V družbi olimpijcev so po svojih močeh pretekli 150 metrov in dobili zaslužene medalje. Prav vsi so bili zmagovalci.

Vsako leto se s **Historialom** vrnemo stoletja nazaj v loško preteklost. Lani nas je dramska igra **Pater Romuald, kapucin** popeljala na začetek 18. stoletja, v čas pred prvo uprizoritvijo *Škofjeloškega pasijona*.

Vrhunec in slavnostni zaključek junijskih praznovanj predstavljata občinska proslava ob najpomembnejšem nacionalnem prazniku – dnevu državnosti in slavnostni akademiji ob prazniku Občine Škofja Loka. Na ta osrednji občinski praznik podelimo občinska priznanja in počastimo posameznike, društva in inštitucije, ki so se izkazale s svojim prizadevnim prostovoljnim delom v skupnosti in za dobro skupnosti. V toplem poletni večer in poletno noč, ki je že naznanjala počitniško-dopustniško *bonaco*, so nas nato ponesli prijetni džezovski ritmi.

To je bil pravi praznik dejavne in delavne skupnosti, ki zna izražati svojo hvaležnost tistim, ki dajejo in se razdajajo ter se ob tem sproščeno (po)veselijo v *zenitu* leta, v dneh poletnega solsticija. Zato se ne čudimo, da nas v teh prazničnih dneh tako radi obiščejo prijatelji iz pobratenih in partnerskih mest.

Mesto in Svet – svet v mestu/mesto (v) svetu

Pravzaprav nas zelo radi obiskujejo vse leto. Mlade smučarke in smučarji, ki nastopijo na Pokalu Loka, tega ne pozabijo nikoli. Tudi kasneje, ko kot uveljavljeni tekmovalci posegajo po odličjih na najpomembnejših tekmovanjih. Vedno znova se na tradicionalno druženje in tekmovanje v smučanju po starem pod grad,

na *loški Streif*, radi vračajo smučarji starodobniki. Pravijo, da je naša rovtarska *štimunga* nepozabna.

Močne, nerazdružljive in nepozabne vezi so se spletle med brigadirkami in brigadirji, ki so v času njihove mladosti skupaj gradili novi svet. Ko je **Klub brigadirjev MDA Škofja Loka** ob dnevu brigadirjev, 1. aprila 2019 na Domu ZD Škofja Loka odkrival spominsko ploščo v zahvalo in spomin vsem brigadirjem, ki so s prostovoljnim delom gradili tedanjo domovino, nas je obiskala delegacija nekdanjih brigadirjev iz pobratene Smederevske Palanke. Le iskreno mladostno tovarišstvo in prijateljstvo lahko o(b)stane in kljubuje času! In poraja vedno nova. Že sredi istega meseca je delegacija OŠ Ivana Groharja obiskala eno od osnovnih šol v Smederevski Palanki in s tem postavila temelje nadaljnjega sodelovanja na strokovnem, kulturnem in športnem področju. Temelje za nov krog, novo etapo pristnega in trdnega prijateljstva.

Gimnazija Škofja Loka pa je postala idejna vodja in organizatorica *Rusijade* – bienalnega vseslovenskega festivala šol z ruščino v učnem programu. To prijateljsko srečanje učencev, dijakov in njihovih mentorjev, ki jih ne družita le učenje in poučevanje ruščine, pač pa tudi ljubezen do lepote ruskega jezika in kulture, je lani marca že osmič potekalo v Škofji Loki.

Škofja Loka je tudi ustanovna članica združenaja Evropske mreže za praznovanje velikega tedna in velike noči, ki sega od Portugalske do Slovenije, od Brage do Loke. Je dejavna članica združenja evropskih pasijonskih krajev Europassion; v letu pasijona, spomladi 2021, bo gostila kongres tega vseevropskega združenja.

Škofja Loka je tudi zelo aktivna članica združenja Douzelage – združenja, ki ga sestavljajo manjša mesta iz vsake od dotedanjih 28. držav članic EU le po eno. Maja je Loka sodelovala na 44. Letni skupščini združenja v Asikkali na Finskem, kjer je udeležence povabila na 45. Skupščino leta 2020!

Veleposlaniki v Škofji Loki, 2019. (foto: Jernej Tavčar)

Ob lipi slovensko-češkega prijateljstva.
Z leve: Tone Mlakar, Tine Radinja, Štěpán Pavlík
in Monika Tavčar. (foto: Jernej Tavčar)

20 let sodelovanja z Maasmechelnom. Z leve:
Miha Ješe, Raf Terwingen, Jef Albrechts, Tine
Radinja in Igor Drakulič. (foto: Jernej Tavčar)

V prazničnem mesecu juniju Škofja Loka tradicionalno gosti tuje veleposlanike, akreditirane v Sloveniji, takrat nas obiščejo tudi delegacije iz pobratenih in partnerskih mest.

Skupaj s češkimi prijatelji smo se pred občinskim praznikom zbrali pred lipo slovensko-češkega prijateljstva pred OŠ Škofja Loka – Mesto, ki je ena od le dveh tovrstnih lip v Sloveniji, na Češkem pa je posajenih že več kot 50 lip češko-slovenskega prijateljstva. Na srečanju so bili, poleg županov obeh pobratenih mest Tineta Radinja in ing. Štěpána Pavlíka, navzoči tudi veleposlanik Češke v Sloveniji Juraj Chmiel, Miha Ješe, odgovorni za mednarodno sodelovanje na Občini Škofja Loka, Peter Pokorn ml., ki skrbi za sodelovanje z mestom Tabor, in Tone Mlakar, fotograf, ki je z razstavo svojih fotografij *Med Alpami in morjem* v Taboru pred 20. leti, pravzaprav glavni krivec za pobratenje med mestoma.

Tako kot je Jef Albrechts krivec za vznik partnerstva med Škofjo Loko in Maasmechelnom. Jef je leta 1989 s soprogo pravzaprav po (ne)sreči zašel v te kraje, v katere se je hipoma usodno zaljubil. Leta 1999 je bila podpisana

listina o pobratenju, v letu 2019 pa sta župana Tine Radinja in Raf Terwingen ob 20-letnici pobratenja podpisala posebno zahvalno listino. Sodelovanje se je v minulih dveh dekadah precej razmahnilo, tudi slavnostni podpis listine se je podaljšal v *Flamski teden v Škofji Loki* in je z razstavo likovnih ustvarjalcev društva Maasmechelse Kunst Kring MaKK trajal še ves mesec in se zaključil šele v visokem poletju s koncertom Godalnega orkestra akademije Maasmechelen.

Vrata v počitniški čas in dolgo vroče poletje že leto za letom odpro **Bralnice** z vstopom na čarobni vrt Sokolskega doma, kjer se vsakokrat predajamo tudi odličnim koncertom. S koncertom imenitnih muzikantov smo vstopili v sproščen poletni čas, v mitični, čarobni *summertime*, čas dolgega vročega poletja, ki so mu ton dajali festivalski dogodki *Pisane Loke*, koncerti *Hafnerjevega memoriala*, *Mednarodnega cikla koncertov*, koncertnih *Večerov na terasi* in filmskih

predstav (po)letnega *Kina nad mestom*. V poletni *Pisani Loki* sta nastopila aktualna evrovizijska Zala & Gašper, velika vokalna zasedba Perpetuum Jazzile, alternativni veterani Borghesia in kultni Silence, v Rdeči Ostrigi pa celo izraelska dream-pop princesa Lola Marsh!

Poleti smo v Loki svojemu namenu predali lepo obnovljeni odsek *vojaške ceste*. Prenova je obsegala razširitev ovinkov, ureditev odvodnjavanja in muld, zahtevno sanacijo treh zemeljskih plazov, ureditev križišč, cestnih priključkov, asfaltiranje več neurejenih odsekov in postavitev zaščitne ograje. Prenovljeni cestni odsek **Pahuc–Nace**, med Podpurfelco in Breznico, predstavlja lep primer trajnostne obnove lokalne ceste, ki predstavlja ustrezno funkcionalno komunikacijo podeželskega zaledja, kot – še zlasti poleti – najbolj priljubljeno (sredo)gorsko panoramsko-kolesarsko cesto za vse številnejše rekreativne kolesarje, izletnike in turiste, ki sem prihajajo od vsepovsod.

Da ni popuščanja pri pasijonski strasti pa so dokazali škofjeloški pasijonci, ki so v hladu kapucinskega samostana medse sprejeli novega vodjo projekta *Škofjeloški pasijon 2021* Jakoba Vrhovca, ko je njegovo imenovanje predhodno potrdil občinski svet.

Galerijo Sokolskega doma so čez poletje zapolnila umetniška dela, ki so jih na 20. Poletni koloniji Iveta Šubica v Poljanah na temo *Visoške kronike* ustvarili člani Združenja umetnikov Škofja Loka. Čar(ob)na Agata Schwarzkobler se je vrnila v mesto ob vodi.

17. avgusta se je v 90. letu od zemeljskega sveta poslovil naš častni občan, narodni buditelj, ena osrednjih osebnosti slovenske pomladi in osamosvojitve ter eden od ustanovnih očetov naše države – **Ivan Oman**. Združeval je tisto, kar danes premorejo le (še) redki, pogum in odločnost, plemenitost in dostojanstvo. In takšno je bilo tudi slovo od tega velikega človeka in modrega moža.

27. avgusta smo proslavili častitljivi jubilej Loškega muzeja Škofja Loka. Na praznični prireditvi, ki je potekala prav na njegov 80. rojstni dan in je pomenila svojevrsten vrhunec jubilejnega muzejskega leta, so podelili 9 spominskih priznanj društvom, institucijam, sodelavcem muzeja in izbranim posameznikom. S priznanji se jim je muzej zahvalil za sodelovanje in njihov doprinos k delovanju in promociji muzeja v preteklih letih.

Zadnji dnevi poletja so prinesli tudi enega najboljših koncertov tega poletja, pravzaprav celega leta, celovečerni koncert **Uršule Ramoveš** in **Fantov iz Jazbecove grape** na vrtu Sokolskega doma; bil je preprosto čaroben, hipnotičen.

Na prenovljeni vojaški cesti. (foto: Jernej Tavčar)

1. septembra, na prvi dan (meteorološke) jeseni, smo v Cerkvi Marijinega oznanjenja v Crngrobu doživeli še eno izjemno sublimno ambientalno doživetje – **Zornico v Crngrobu**. Iz nočne tišine so nas prebujali z glasbo, pesmijo, plesom, s podobami ... Prebedeli smo noč in vstopili smo v novo jutro, v zoro novega dne. Vstopili smo v jesenski čas.

Sadovi jeseni

V začetku septembra se oglasijo šolski zvonci, ki kličejo v šolske klopi. V začetku septembra 2019 sta tudi dva posebna gosta sedla – v prav posebno šolsko klop. V predzverju Srednje šole za lesarstvo Šolskega centra Škofja Loka sta predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in estonska predsednica Kersti Kaljulaid odkrila pametno klopco slovensko-estonskega prijateljstva. Pametna klopca je izdelek Anžeta Fabijana, dijaka te šole. V nadaljevanju sta si visoka gosta ogledala, kako poteka pouk, ob koncu obiska so jima podarili lebdečo skledo *Teglc*, nagrajeni izdelek Dijaškega podjetja leta 2018.

11. septembra smo skupaj proslavljali 40-letnico **Radia Sora**, ki še vedno vzpostavlja ter ohranja živo skupnost na ozemlju nekdanjega Loškega gospostva. Vsi štirje loški župani in Jan Plestenjak so bili zato zbrani tam – na veseli radijski zabavi.

V letu 2019 je bilo toliko jubilejev in toliko jubilarcev, da je eden od njih – Loški muzej Škofja Loka – o njih pripravil prav posebno dokumentarno razstavo. **Z nami praznujejo** se je imenovala razstava, ki je v ospredje postavila 6 društev,

Župani na Radiu Sora ob praznovanju 40-letnice. Z leve: Janez Žakelj (Občina Žiri), Tine Radinja (Občina Škofja Loka), Anton Luznar (Občina Železniki), Milan Čadež (Občina Gorenja vas - Poljane) in moderatorka Monika Tavčar. (foto: Jernej Tavčar)

šol in klubov, ki so lani praznovali okrogle obletnice delovanja: Šolski center Škofja Loka je lani praznoval 130-letnico poklicnega šolanja, obeležili smo 90 let smučanja in igranja nogometa, pred 70-letji pa so bili ustanovljeni Društvo upokojencev, Glasbena šola Škofja Loka in Filatelistično društvo Lovro Košir Škofja Loka.

Da se Loški muzej v letu visokega jubileja ne ozira zgolj nazaj, pač pa se uspešno sooča z aktualnimi izzivi, so dokazali z odprtjem nove (dislocirane) muzejske zbirke *Tle se špeglajte lenuhi, po tej mali marni muhi!*. To je bil tudi sijajen zaključek dvoletnega projekta **Med-o-vita**, ki so ga skupaj pripravili partnerji: LAS loškega pogorja, Čebelarstvo Škofja Loka, Društvo Sožitje, Loški muzej Škofja Loka in Razvojna agencija Sora. Zbirka prikazuje življenjsko okolje kranjske sivke, podrobno predstavi člane čebelje družine in čebelje produkte ter načine, kako čebele in človek pridejo do njih. Opozarjajo na pomen čebel pri opraševanju rastlin ter njihovo ogroženost zaradi onesnaževanja in klimatskih sprememb, pa tudi njihovo vlogo v slovenski kulturni dediščini, od poslikanih panjskih končnic do medicarske in lectarske obrti, ki sta na Loškem dali nunske lect, mali in dražgoški kruhek. Razstavljeni so tudi predmeti za čebelarjenje.

Septembra so spet začeli *Dnevi evropske kulturne dediščine – DEKD 2019*, tokrat pod naslovom **Dediščina#umetnost#razvedrilo. Mala Groharjeva kolonija**, ki povezuje vse tri v naslovu navedene pojme oziroma razsežnosti, je predstavljala dober uvod vanje. Mladi likovni ustvarjalci iz 35 osnovnih šol s celotne Gorenjske in nekaterih partnerskih mest najpogosteje upodabljajo različne arhitekturne posebnosti mesta, starega mestnega jedra in predvsem Placa, kjer se jih zbere največ, saj gre pri vsem tem tudi za druženje, zato radi ustvarjajo skupaj. Mestne vedute, arhitekturni detajli in urbani utrip mlade ustvarjalce nagovorijo na poseben, dragocen način, ki v spominu udeležencev živi še dolga leta. **Mala Groharjeva kolonija** in razstava nastalih likovnih del je pravi kalejdoskop pisanih podob Loke, kot jih slika neobremenjeni mladostni(ški) pogled.

Jesen življenja pa je čas modrosti in čas pobiranja sadov, je čas žetve. Je tudi čas za pogled nazaj, za spomine. In je čas pomiritve. S seboj in svetom. Septembra sta se nam na zelo (p)oseben način odkrila dva cenjena člana Muzejskega društva Škofja Loka. **Andrej Rant** je skupaj z muzikusom **Janezom Jocijom** pripravil literarno-

Baladam Andreja Ranta in srednjeveški glasbi Janeza Jocija smo prisluhnili v kapeli Loškega gradu. (foto: Aleksander Igličar)

-glasbeni recital *Balade in srednjeveška glasba*. Pesnik po duši se nam je predstavil z izborom pesmi iz svojega literarnega opusa, iz pesniških zbirk *Izpovedi*, *Zlati klas* in *Utrinki duše*, ki odete v lirično baladno vzdušje ne bi nikjer zvenele bolje kot v kapeli Loškega gradu, kjer v tihem sozvočju sobivajo (s)pomniki izjemne lepote in najstrašnejše groze.

Meri Bozovičar – Kajbetova Meri šteje 88 let in ima obilico spominov. Naenkrat je začutila, da mora povedati zgodbo. Svojo zgodbo. Ubesečila jo je v biografiji in družinski kroniki *Krvava zarja*. Knjiga govori o krutem času 2. svetovne vojne in času po njej in nam odkrije spomine, ki so bili (pre)dolgo zamolčani in so ji (ob)ležali na duši. Ravnala je iskreno, pogumno in odgovorno. Do sebe in do skupnosti.

Ob koncu septembra je Škofja Loka gostila mednarodno konferenco v okviru projekta *Evropa za državljane: Mladi in stari – aktivno staranje*. Uvodni dogodek na temo razvoja in izmenjave dobrih participatornih praks je pritegnil predvsem župane, podžupane ter predstavnike občinskih in drugih javnih služb iz pobratenih in partnerskih mest. Na konferenci so predstavili različne oblike javne participacije. Skupna rdeča nit različnih uspešnih participatornih praks je v ustvarjanju in krepitvi zaupanja, ki gradi lokalno skupnost in (so)delovanje, v uvedbi praks, ki so izrazito vključevalne, ki jih lahko uporabljajo prav vsi občani, so trajnostno naravnane ter spodbujajo medsebojno (tudi medgeneracijsko) sodelovanje.

Uspešno izpeljana mednarodna konferenca je bila uvod v jesenske mednarodne aktivnosti, ki so se nadaljevale s *1. Dnevi kitajske kulture* z delavnicami kitajske kaligrafije in tradicionalnim obredno pripravo in pitjem čaja ter s projekcijo treh izbranih filmov.

Miro Cerar, zunanji minister RS, na posvetu o prihodnosti EU, v Sokolskem domu v Škofji Loki. (foto: Jernej Tavčar)

Močno globalno razsežnost ima tudi vsakoletni – tokrat že 32. zaporedni – *Mednarodni likovni natečaj Plakat miru*, ki poteka pod pokroviteljstvom Lions klubov. Na lanskoletnem natečaju je s svojimi likovnimi izdelki s sporočili miru sodelovalo tudi več kot 100 otrok iz Škofje Loke ter Selške in Poljanske doline. Njihove risbe so se na poti miru ustavile tudi na razstavi v Sokolskem domu.

Kakšno Evropsko unijo si želimo državljani? pa je vprašanje, ki ga je na vse državljane EU naslavljaj posvet o prihodnosti EU. Posvet, ki je potekal 15. novembra v Sokolskem domu, smo skupaj pripravili

Vlada Republike Slovenije, Občina Škofja Loka in Gimnazija Škofja Loka. Udeležba na posvetu je bila zares nadvse imenitna: zunanji minister Miro Cerar, bavarski državni minister za evropske in zvezne zadeve Florian Herrmann, vodja predstavništva Evropske komisije Zoran Stančič ter gostitelj, aktualni župan Tine Radinja in nekdanji župan Miha Ješe.

Zagotovo najbolj veselo, ubrano in uglašeno pa je bilo praznovanje jubileja **Glasbene šole Škofja Loka**, ki že sedem desetletij širi glasbeno in splošno omiko ter sooblikuje kulturno življenje na Loškem. Na slavnostnem koncertnem večeru so nastopili nekdanji in sedanji učenci ter učitelji GŠ Škofja Loka. Športna dvorana Trata je za to posebno priložnost postala velika koncertna dvorana, ki pa je bila vseeno premajhna za vse obiskovalce, ki so želeli prisluhniti več kot 200 nastopajočim. V koncertni večer, ki je prinašal izvedbe skladb največjih skladateljev, sta nas s klavirskim duetom pospremila Klemen Karlin in Peter Kopač, aktualni in nekdanji ravnatelj.

Pianist in skladatelj **Peter Kopač** se nam je ob svojem življenjskem jubileju – tudi on je v letu 2019 slavil 70 let – predstavil na koncertu v okviru Kristalnega abonmaja s koncertnim programom, ki je obsegal izbor njegovih del do leta 2018. Njegov ustvarjalni opus posega predvsem na področje komorne in solistične glasbe, zadnjih nekaj let, še posebej po upokojitvi, ustvarja tudi za simfonični orkester. Na koncertu so slavljenčevo glasbo izvajali: skladatelj sin violinist Andrej Kopač, violinistka Ana Julija Mlejnik, violončelist Miloš Mlejnik, klarinetist Jože Kotar, pianist Klemen Golner, flavtist Matej Zupan in violist Yasumichi Iwaki.

Naša mlada violinistka **Ana Julija Mlejnik** je letos že drugič pripravila koncertni cikel komornih zasedb **Loka da Camera**. V Loko je povabila kopico odličnih glasbenikov ter skupaj z njimi pripravila koncertni spored na treh najboljših loških koncertnih prizoriščih: v kapeli Loškega in Puštalskega gradu, zaključni koncert pa je bil v Sokolskem domu.

Največja, najbolj barvita razstava leta je bila postavljena v čast 40-letnici Združenja umetnikov Škofja Loka **Skozi čas in naprej**; na tej veliki skupinski društveni razstavi 140 likovnih del je sodelovalo 72 avtorjev. Njihova umetniška dela so zasedla skoraj vse prostore Loškega gradu. Pod gradom, v Galeriji Martinove hiše, je bila na ogled območna fotografska razstava **Temni kontrast**, v Sokolskem domu pa so se po tradiciji spet predstavili puštalski likovni ustvarjalci, skupinsko razstavo, poimenovano **Puštuci u Lok**, je pospremil tradicionalni prednovoletni koncert učiteljev Glasbene šole Škofja Loka. Ob tej priložnosti so predstavili tudi prav izborno zasnovan jubilejni zbornik *Na krilih glasbe*, ki je bil izdan ob obletnici glasbene šole.

Da je Puštal zares svojevrstno, samoniklo, ustvarjalno prizorišče in kraj s posebno lokalno identiteto, energijo in tradicijo je potrdila izdaja **priložnostne poštne znamke z motivom Nacetove hiše**. Pošta Slovenije je znamko izdala v seriji *Kmečke hiše na Slovenskem*. S tem so izrazili izjemno priznanje tudi lastnikom hiše – Polenčevem rodu –, ki ta arhitekturni in etnološki

spomenik varuje že več kot 200 let, 18 let pa je hiša že odprta za javnost in deluje kot muzej. Dragocena družinska zapuščina Polenčevih je s tem postala neprecenljiva kulturna dediščina nas vseh.

Izdaja priložnostne poštne znamke je bilo še eno v vrsti priznanj in poklonov škofjeloškemu filatelističnemu društvu ob njegovem jubileju.

Da dediščina utegne zanimati in pritegniti tudi mlade, če jo le znamo predstaviti na pravi, njim lasten način, priča mednarodni projekt **Refresh**, ki se je z razstavo in zaključno slovesnostjo sklenil v Sokolskem domu. Cilj tega projekta (mladi umetniki oživijo in osvežijo območja kulturne dediščine) je bil razviti nove, sveže načine predstavitve kulturne dediščine v sodelovanju z mladimi umetniki v različnih kulturnih in ustvarjalnih sektorjih. K sodelovanju je povabil in privabil vse ljubitelje kulturne dediščine, še posebej mlade. Vodilni projektni partner je bilo Združenje zgodovinskih mest Slovenije, pri projektu so sodelovali še partnerji iz Italije, Romunije, Španije in Slovenije. V letu in pol so pripravili 8 lokalnih ustvarjalnih delavnic, kjer je pod vodstvom domačih mentorjev ustvarjalo več kot 200 mladih umetnikov različnih zvrsti. Nastalo je 8 filmskih zgodb s teh dogodkov in zaključni film **Osvežena dediščina**.

Pred koncem leta je bil ustanovljen še **Javni zavod 973**, namenjen organizaciji zahtevnejših prireditev v občini, vključno z izvedbo pasijona. Imenovali so tudi režiserja nove uprizoritve *Škofjeloškega pasijona* – **Boruta Gartnerja**, izkušenega režiserja, ki je pasijon režiral že leta 2009. Pasijonska ekipa je tako postavljena, zdaj je čas za izgradnjo žive pasijonske skupnosti.

Gostja zadnjega Blaznikovega večera v letu 2019 je bila **prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec**, dr. med. in predstojnica Inštituta za zgodovino medicine Medicinske fakultete v Ljubljani. 21. novembra je predavala o *španski gripi, najstrašnejši pandemiji v zgodovini človeštva*, ki je izbruhnila v zadnjem letu 1. svetovne vojne, kosila še v letu po njej in skupaj pomorila od 50 do 100 milijonov ljudi po vsem svetu! Ocenjujejo, da je v takratni državi SHS umrlo okoli 60 000 ljudi, od tega okoli 6 000 Slovencev. Pa vendar se (mi) je zdelo, da gre vseeno za nekako oddaljeno, davno neponovljivo temo ...

Konec novembra smo v Škofji Loki dobili nov vrtec, **Vrtec Kamnitnik**. Gre za izjemen objekt, arhitekturni presežek, zgrajen po najsodobnejših standardih trajnostne gradnje – objekt je skoraj *ničenergijski* – in sonaravno umeščen v zeleno, parkovno območje nekdanje vojašnice. Brez dvoma je to občinska investicija leta, pravzaprav kar desetletja, predstavlja pa vrhunski javni objekt nove (prihodnje) generacije s področja družbene infrastrukture. (Več o gradnji vrtca v prispevku Mihe Ješeta Vrtec Kamnitnik.)

Na območju nekdanje vojašnice – tudi z umestitvijo in ureditvijo kompleksa sodobnega vrtca – nastaja novo mestno središče, vozlišče različnih javnih družbenih (servisnih, storitvenih) dejavnosti ter družbenih interakcij. Tu raste, tu vzpostavljamo sodobno mesto (so)bivanja in srečevanja različnih družbenih skupin in generacij, od najmlajših v vrtcu do starostnikov. Sodoben vrtec je le nov

fizični in funkcijski element v urbani in socialni mreži (javnih ustanov), ki prispeva k temu, da Občina Škofja Loka predstavlja varno in stabilno bivalno okolje, v katerem je prijetno živeti.

To dokazuje tudi vsakoletna visoka uvrstitev naše občine na lestvici slovenskih občin, v katerih se najbolje živi. Poleg lepega in urejenega naravnega in bivalnega okolja nas na tako visoko mesto uvrščajo robustno in hkrati dinamično gospodarstvo, dokaj stabilne demografske razmere in razvejana mreža javnih ustanov.

Naslednji dan smo prižgali luči in skupaj vstopili v praznični čas ter čarobni ris decembrskih praznovanj.

Mesto luči

Zakorakali smo v pražnje obsijano **Loko v snegu**, se sprehodili skozi **Izložbe domišljije** in se podali v **Pravljичno deželo** sredi bližnjega gozda. Na Trgu pod gradom smo se razveselili mestnega drsališče na prostem, na Mestnem trgu smo gostili božično-novoletni sejem in postavili jaslice, na Spodnji trg nas je zvabila miniaturna zimska vasica. Obiskali so nas tradicionalni decembrski dobri možje. Pa tudi tisti bolj posebne sorte: na Štemarjah je k veselju in plesu *po'vabu* legendarni ljubimec **Pero Lovšin**, v Sokolskem domu je nastopil sončni istrski folkie **Rudi Bučar**, tik pred božičem nas je do solz ganil še legendarni gledališki in filmski igralec **Rade Šerbedžija**.

Tik pred koncem leta se vedno znova spomnimo, da je Loka mesto z dolgo in imenitno gledališko tradicijo. Tako smo na Loškem odru že 49. podelili **Severjeve nagrade** za igralske stvaritve v slovenskem poklicnem in ljubiteljskem gledališču in za študente dramske igre.

Decembrski čas je čas druženj in praznovanj, je čas izrekanja voščil, blagoslovov in dobrih želja. Stvari se za hip umirijo in zastanejo na sveti večer. Božični dan, dan rojstva novega upanja praznujemo v družini ali pa se na večer pred dnem samostojnosti in enotnosti odpravimo na tradicionalni praznični božično-novoletni koncert Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka.

Ostalo nam je le še pričakovanje silvestrovanja na praznično ozaljšanem Mestnem trgu. Ali pa silvestrsko romanje z baklami in lučkami v romarsko cerkev v Crngrob. Polni upanja in dobrih želja smo vstopali v novo leto. Tam daleč na Daljnem vzhodu, od koder je prihajal nov(oletni) dan, pa se je leto psa počasi preobračalo v podganje leto ...